

НАРАХУВАННЯ РЕЗЕРВУ ЗНЕЦІНЕННЯ ЗАПАСІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Тараненко І.А.

Науковий керівник Спіцина Н.В. канд. екон. наук, доцент

З позицій ризик-менеджменту одним з найбільш впливових матеріальних ризиків підприємницької діяльності, які виникають в умовах невизначеності господарської діяльності та призводять до втрати економічних вигід є вірогідність втрат внаслідок знецінення товарних запасів. Тому, в процесі розробки науково-практичних підходів до управління ризиками доцільно враховувати наступні проблемні питання, які не знайшли усталеного вирішення на практиці: Необхідність формування резервів знецінення запасів у бухгалтерському обліку; принципи облікової оцінки, що застосовуються під час їх формування; доведення необхідності резервування в бухгалтерському обліку. Найважливіше даних резервів надає певні переваги щодо достовірності та якості фінансової звітності, дозволяючи її користувачам оцінювати активи не за фактичними витратами на їх придбання, а за реальною вартістю, що також є безперечним підтвердженням безперервності бізнесу.

Відповідно до МСБО 2 «Запаси» запаси оцінюються за найменшою з двох величин: собівартістю запасів або чистою вартістю реалізації. При цьому чиста вартість реалізації визначається по кожній одиниці обліку запасів шляхом вирахування очікуваних витрат на завершення виробництва та витрат на подальшу реалізацію з очікуваної ціни реалізації.

Коригування балансової вартості запасів до чистої вартості реалізації здійснюється шляхом нарахування резерву на знецінення запасів. Планом рахунків такий рахунок не передбачено, але можна застосувати рахунок 29 «Резерв на знецінення запасів», який зменшує балансову вартість відповідної групи запасів у Звіті про фін. стан.

Резерв на знецінення запасів визнається в періоді його створення з одночасним визнанням інших операційних витрат на субрахунок 946 «Витрати від знецінення запасів», при повному або частковому списанні запасів резерв нараховується у розмірі 100% вартості запасів

Резерв повинен бути нарахований якщо має місце:

- повне або часткове моральне старіння запасів;
- коли запаси не використовуються і не реалізуються більше 12 місяців або є впевненість у тому, що запаси не будуть використані за їх призначенням та їх вартість не буде відшкодована- у таких випадках резерв нараховується у розмірі 100% вартості запасів;

- витрати на виробництво або оцінені витрати на збут збільшилися до такого рівня, що стає неможливим відшкодувати вартість запасів при подальшій реалізації. – при цьому резерв нараховується у розмірі різниці між балансовою вартістю та чистою вартістю реалізації таких запасів.

- зменшення ціни реалізації – при цьому резерв нараховується у розмірі різниці між балансовою та чистою вартістю реалізації запасів;

- відбулося фізичне пошкодження запасів.

Якщо обставини, які були підставою для нарахування резерву на знецінення запасів перестали існувати і є чіткі свідчення зростання чистої вартості реалізації внаслідок економічних обставин, то такі запаси оцінюються за новою балансовою вартістю, яка є нижчою з двох оцінок: собівартістю запасів або переглянутою чистою вартістю реалізації. При цьому на суму збільшення вартості запасів коригується резерв на знецінення запасів та сторнуються витрати в межах суми створеного резерву, якщо є відповідні витрати у звітному періоді.

Якщо запаси будуть використані за призначенням протягом періоду, який більший за рік та відповідають їх якісним характеристикам, то резерв на знецінення запасів не нараховується.

Резерви знецінення запасів відіграють надважливу роль у формуванні фінансового результату, оскільки дозволяють розподілити витрати за наступними періодами. При цьому визначення їх величини має базуватися на професійному судженні експертів-аналітиків з урахуванням ступеня значущості, а також на минулому досвіді роботи в умовах невизначеності (якщо існує достатня ймовірність того, що ці події здійсняться). Під час створення резервів знецінення матеріальних цінностей підприємствам замало мати інформацію про ринкову вартість товарних запасів, оскільки інформація про величину і рух резервів під зниження вартості матеріальних цінностей підлягає розкриттю в бухгалтерській звітності з урахуванням її суттєвості. Головною метою формування резервів є відображення їх в обліку у вартісному вимірнику як ступень готовності використовувати певний обсяг ресурсів у випадку виникнення в ньому потреби в майбутньому. Резерви є багатограним об'єктом обліку, і не можуть розглядатися як забезпечення, оскільки останні використовуються не у випадку необхідності, а постійно .

Наслідками використання резерву знецінення запасів є реальність оцінки запасів у балансі, покриття непередбачуваних потреб, страхування витрат на покриття можливих ризиків. Застосування прийому резервування дозволяє дотримуватися принципу безперервності та сталості оцінки на рахунках обліку.